

**COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE
ASOCIAȚIA PROMO-LEX**

MONITORIZAREA ALEGERILOR LOCALE GENERALE DIN 14 (28) IUNIE 2015

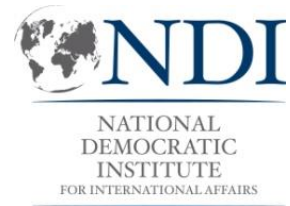
RAPORT ZIUA ALEGERILOR

Turul II (28 iunie 2015)

Publicat la 30 iunie 2015

Chișinău, 2015

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație

Efortul de Monitorizare a Alegerilor Locale Generale din 14 (28) iunie 2015 este susținut financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Consiliul Europei, precum și beneficiază de asistența tehnică din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI).

Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

CUPRINS

REZUMAT	4
ALEGERILE 28 IUNIE 2015	5
OBSERVATORII PROMO-LEX	5
ACTIVITATEA SECȚIILOR DE VOTARE (SV)	5
Deschiderea / închiderea secțiilor de votare	5
Asigurarea infrastructurii SV în ziua votării	5
Încălcări ale legislației de către membrii BESV	7
CALITATEA LISTELOR ELECTORALE	8
PROCESUL VOTĂRII	8
Votarea în baza documentelor necorespunzătoare	8
Votarea ilegală	8
Intrarea a mai multor persoane în cabinetele de vot	9
Încălcarea principiului votului secret	9
Anularea buletinelor de vot	9
Colectarea frauduloasă a buletinelor de vot	9
Scoaterea buletinului de vot din secția de votare	9
Securizarea ștampilelor electorale	10
Prezența în incinta SV persoanelor neautorizate	10
Incidente	10
DEZINFORMARE	11
ACTIVITATEA CONCURENȚILOR ELECTORALI ÎN ZIUA ALEGERILOR	11
Agitație electorală în ziua votării	11
Amplasarea publicității electorale în nemijlocita apropiere de SV	12
Transportarea organizată al alegătorilor	12
Coruperea alegătorilor	13
ACTIVITATEA OBSERVATORILOR	13
Încălcări de procedură din partea observatorilor și reprezentanților cu drept de vot consultativ ..	13
Intimidarea observatorilor	14
Situația din s. Topala, r. Cimișlia	14
CONTESTAȚII	14
ÎNCĂLCAREA DREPTURILOR DE AUTOR ȘI CONEXE	15
NUMĂRAREA PARALELĂ A VOTURILOR ÎN ZIUA ALEGERILOR ,.....	15
LISTA DE ABREVIERI	18

REZUMAT

În cadrul Coaliției pentru alegeri libere și corecte, Promo-LEX desfășoară monitorizarea de lungă durată a perioadei electorale în contextul alegerilor locale generale din 14 iunie 2015 (28 iunie 2015). Prezentul raport acoperă perioada zilei alegerilor din 28 iunie și cea a totalizării voturilor, reflectă constatările cu caracter electoral conectate la cadrul juridic corespunzător, care au fost raportate de către observatorii Promo-LEX..

Conform rapoartelor Promo-LEX, organele electorale de nivel I au deschis secțiile de votare în majoritatea cazurilor în timpul prevăzut de lege cu 4 excepții, întârzierile fiind de la 3 la 10 minute. Problemele au ținut de domeniile asigurării logistice, procedurale și ale funcționării RSA, lipsa membrilor BESV. Asigurarea infrastructurii secțiilor de votare rămâne îngrijorătoare. Au fost raportate cazuri ce țin de lipsa safeurilor în incinta SV, probleme de conexiune la internet, neasigurarea condițiilor necesare pentru votarea persoanelor cu probleme locomotorii, nesecurizarea buletinelor de vot, probleme de conectare la curentul. Rămâne o problemă comercializarea băuturilor alcoolice în imediata apropiere a secțiilor de votare, fiind înregistrate 22 de asemenea cazuri. Pe parcursul zilei votării au fost raportate numeroase cazuri de deficiențe legate de calitatea listelor electorale. Majoritatea încălcărilor de procedură raportate au ținut de neasigurarea secretului votului și a securizării urnelor de vot. Astfel, au fost înregistrate 11 cazuri de încălcare a prevederilor legale de către membrii BESV.

Contrar prevederilor normative, s-au constatat 5 cazuri de votare ilegală a alegătorilor. Au fost înregistrate cel puțin 3 cazuri de intimidare a observatorilor. Îngrijorător este faptul că au fost raportate de către observatorii Promo-LEX cel puțin 4 incidente în ziua votării. Au fost semnalate 12 cazuri de agitație electorală în ziua votării. Cel puțin 2 cazuri de corupere a alegătorilor, prin oferirea băuturilor alcoolice și a mijloacelor financiare au fost înregistrate. Cu tensiuni majore s-a desfășurat procesul de votare în s. Topala, r. Cimișlia.

ALEGERILE 28 IUNIE 2015

La data de 28 iunie 2015 au avut loc alegeri locale în 1223 SV din Republica Moldova, dintre care în 2 localități au avut loc alegeri locale repetate (SV 45–46, s. Ulmu, r. Ialoveni și SV 4 s. Topala, r. Cimișlia). La SV 45–46, s. Ulmu, r. Ialoveni, alegătorii au primit 2 buletine de vot (unul pentru consiliul local și unul pentru funcția de primar). Alegătorii din SV 44, s. Topala, r. Cimișlia, au primit 3 buletine de vot (pentru consiliu raional, pentru consiliu local și pentru funcția de primar).

OBSERVATORII PROMO–LEX

Misiunea de monitorizare Promo–LEX a monitorizat turul II al alegerilor pe întreg teritoriul țării prin intermediul a 93 echipe mobile (186 observatori), precum și a 320 de observatori prezenți în toate SV din mun. Chișinău și Comrat.

ACTIVITATEA SECȚIILOR DE VOTARE (SV)

Deschiderea / închiderea secțiilor de votare

Conform art. 50 al Codului Electoral, votarea se efectuează în ziua alegerilor de la 07.00 până la 21.00. Potrivit art.55 alin.1 al Codului Electoral, în ziua alegerilor, la ora 07.00, președintele biroului electoral al secției de votare, în prezența a cel puțin jumătate din membrii biroului, verifică urnele de vot, le sigilează, verifică existența listelor electorale, buletinelor de vot, ștampilelor și întocmește un proces-verbal în două exemplare. Procesul-verbal este semnat de toți membrii prezenți ai biroului electoral și un exemplar se introduce în urna de vot, după care președintele declară votarea deschisă.

S-a constatat deschiderea înainte de termenul legal:

- mai devreme cu 10 minute la SV 7, s. Tvardița, r. Taraclia;
- mai devreme cu 5 minute la două SV: SV 23, mun. Chișinău și SV 4, or. Glodeni;
- mai devreme cu 3 minute la două SV: SV 43, mun. Chișinău și SV 24, s. Musait, r. Taraclia.

S-a constatat deschiderea întârziată a SV:

- cu 10 minute la trei SV: SV 150 și 190, mun. Chișinău; SV 10, s. Bulboaca, r. Anenii Noi;
- cu 15 minute la SV 153, mun. Chișinău.
- problemele sesizate privind întârzierea deschiderii SV: numărarea întârziată a buletinelor de vot (SV 150, mun. Chișinău); probleme legate de funcționarea RSA (SV 190, mun. Chișinău); întârzierea întocmirii procesului verbal (SV 153, mun. Chișinău și SV 4, or. Glodeni); probleme de conexiune la internet (SV 153, mun. Chișinău); absența membrului BESV (SV 153, mun. Chișinău).

ASIGURAREA INFRASTRUCTURII SV ÎN ZIUA VOTĂRII

Conform p. 5, 7, 12, 14 ale Instrucțiunii CEC, cu privire la asigurarea infrastructurii secției de votare, la stabilirea localului secției de votare se va da preferință spațiilor aflate la parterul clădirilor, amplasate în locuri publice accesibile, astfel încât să faciliteze și accesul persoanelor în vârstă și a celor cu dizabilități; în imobilele în care se amenajează spații destinate desfășurării votării trebuie să existe mijloace de comunicații, inclusiv electronice, energie electrică, grup sanitar, mijloace de stingere a incendiilor, marcaje ale căilor de evacuare; localul secției de votare trebuie să aibă o suprafață suficientă astfel încât amplasarea cabinelor de vot să asigure fiecăruia alegător secretul votului; în fiecare secție de votare trebuie să existe 2 laptop-uri conectate la

Internet, prin intermediul cărora operatorii în ziua scrutinului să verifice datele de identitate ale alegătorilor în Registrul de Stat al Alegătorilor și să înregistreze participarea acestora la votare.

Conform rapoartelor observatorilor Promo–LEX, au fost identificate deficiențe în 54 SV din cele 18 circumscripții electorale de nivelul doi:

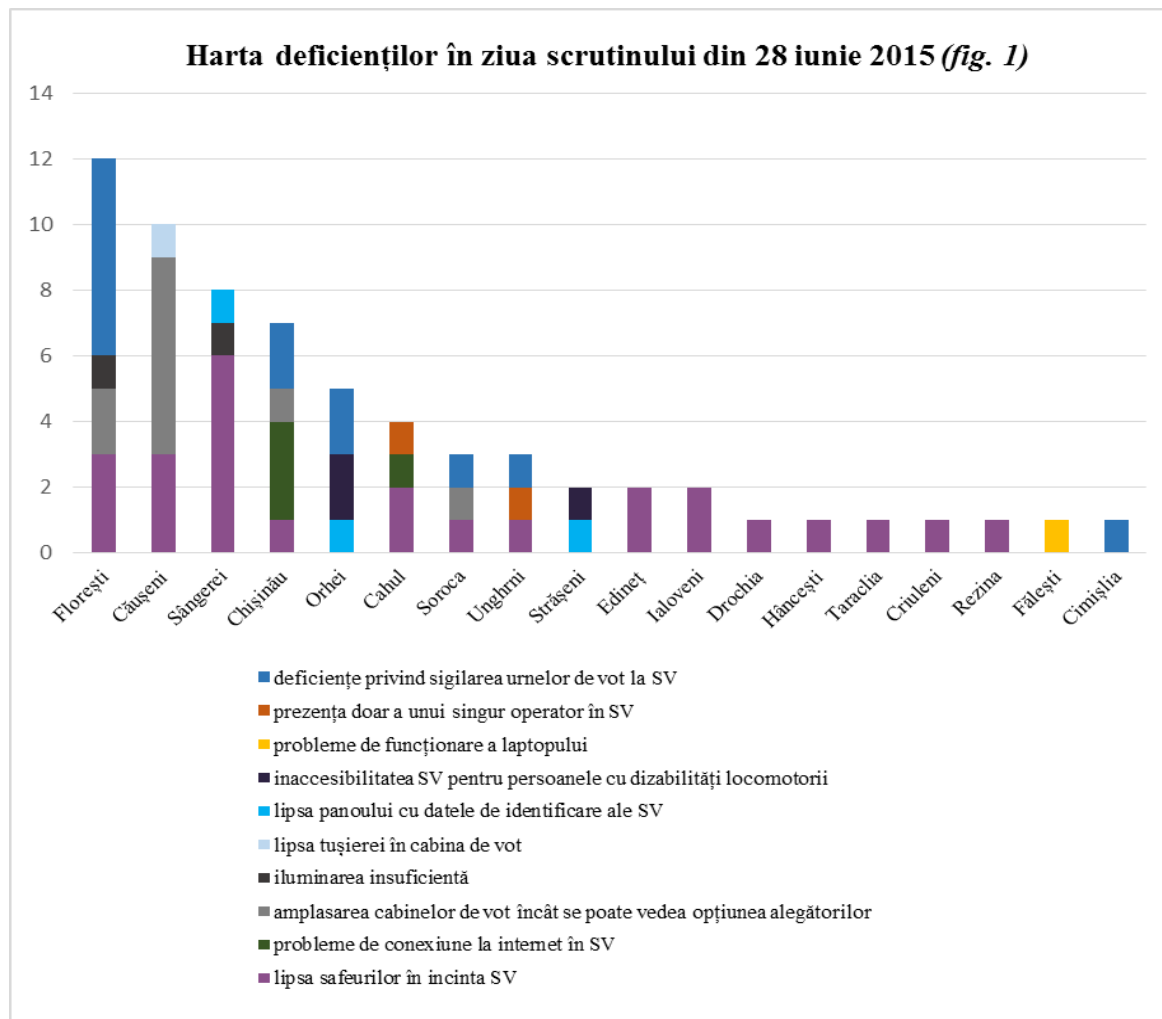
- lipsa safeurilor în incinta a 27 SV din 15 circumscripții electorale de nivel II (SV 140, mun. Chișinău; SV 7, s. Tvardița, r. Taraclia; SV 22, s. Hârtopul Mic, r. Criuleni; SV 5, or. Rezina; SV 14, s. Biliceni Noi, SV 16, s. Mândrești Noi, SV 51, s. Pepeni, SV 64, s. Octeabriscoe, toate r. Sângerei; SV 3, or. Sângerei; SV 44, s. Stolniceni, SV 37, s. Poiana, r. Edineț; SV 14 și SV 16 s. Costești, r. Ialoveni; SV 20, s. Hăsnășeni Noi, r. Drochia; SV 38, s. Grozasca, SV 37, s. Florițoaia Nouă, r. Ungheni; SV 6, or. Cimișlia; SV 18, s. Andrușul de Jos, r. Cahul; SV 55, s. Pervomaiscoe, r. Hâncești; SV 18, s. Chircăieștii Noi, SV 19, s. Baurci, SV 35, s. Pervomaisc r. Căușeni; SV 49, s. Lugovoe, r. Soroca; SV 11, s. Dumitreni, SV 43, s. Bursuc, SV 42, s. Japca, r. Florești);
- probleme de conexiune la internet la 4 SV din 2 circumscripții electorale de nivel II (SV 51, s. Pașcani, r. Cahul; SV 184, 185, 284 s. Bubuieci, toate mun. Chișinău).;
- amplasarea cabinelor de vot încât se poate vedea opțiunea de vot al alegătorilor la 10 SV din 5 circumscripții electorale de nivel II (SV 11, s. Dumitreni, r. Florești; SV 1, 4, 5, 8, 9, or. Căușeni, SV 10, or. Căinari, r. Căușeni; SV 68, s. Slobozia Vărăncău, r. Soroca; SV 120, mun. Chișinău; SV 44, s. Lunga, r. Florești);
- iluminarea insuficientă la 2 SV (SV 6, s. Biruința, r. Sângerei; SV 43, s. Bursuc, r. Florești);
- lipsa unei tușiere pentru o cabină de vot la SV 6, or. Căușeni, din care motiv se vota la doar 2 cabine din 3;
- lipsa panoului cu datele de identificare la 3 SV din 3 circumscripții electorale de nivel II (SV 45, s. Voinova, r. Strășeni; SV 63, s. Țambula, r. Sângerei; SV 82, s. Pocșești, r. Orhei);
- inaccesibilitatea SV pentru persoanele cu dizabilități locomotorii la 3 SV din 2 circumscripții electorale de nivel II (SV 10, s. Rasvet, r. Strășeni; SV 56, s. Piatra, SV 75, s. Butuceni r. Orhei);
- probleme de funcționare a laptopului în SV 53, s. Suvorovca, r. Fălești;
- probleme de acces la registrul de stat al alegătorilor (RSA) la SV 22, s. Borceag, r. Cahul;
- prezența doar a unui singur operator în 2 SV (SV 40, s. Găvănoasa, r. Cahul; SV 10, or. Ungheni).

Conform p.26 și 27 al Instrucțiunii CEC cu privire la asigurarea infrastructurii secției de votare, securizarea urnelor de vot se realizează prin sigilare. Urnele de vot staționare și urnele de vot mobile trebuie să aibă posibilitatea de a fi sigilate prin intermediul a 4 și, respectiv, 2 sigilii de tip colier cu autoblocare.

S-a constatat deficiențe privind sigilarea urnelor de vot la 15 SV:

- la 4 SV au fost raportate cazuri de nesigilare a urnelor mobile (SV 22, s. Pelivan, SV 30, s. Cucuruzeni, r. Orhei; SV 11, or. Ungheni; SV 26, s. Cunicea, r. Florești).;
- la 5 SV urnele mobile au fost sigilate doar într-o sigură parte (SV 25, s. Cunicea, SV 42, s. Japca, SV 43, s. Bursuc, SV 46, s. Napadova, r. Florești; SV 2, or. Florești);
- la 4 SV sigiliile urnelor mobile au fost deteriorate și fixate ulterior cu ață (SV 25, s. Iorjnița, r. Soroca; SV 19, s. Coșernița, SV 45, s. Mărculești, r. Florești; SV 218, mun. Chișinău);

- la SV 36, s. Mihailovca, r. Cimișlia, urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu 2 sigilii. La SV 304, s. Trușeni, mun. Chișinău, un sigiliu de la urna de vot staționară a fost rupt, fiind întocmit un proces verbal.

Încălări ale legislației de către membrii BESV

S-a raportat 11 cazuri de încălcare a prevederilor legale de către membrii BESV. Printre încălcările sesizate sunt:

- eliberarea buletinului de vot cu aplicarea ștampilei „Alegeri 14.06.2015” pe buletinele de identitate ale alegătorilor (SV 55, s. Roșu, r. Cahul);
- introducerea buletinului de vot în urna de vot de către membrii BESV (SV 155, mun. Chișinău);
- deplasarea cu urna mobilă de către un singur membru BESV (SV 120 și 140, mun. Chișinău);
- completarea defectuoasă (greșită) a listei electorale (SV 31, s. Pelinia, r. Drochia);
- neasigurarea secretului votării (SV 21, s. Chișcăreni, r. Sângerei);
- acceptarea cererii de votare la domiciliul depusă după ora 15:00 (SV 119, mun. Chișinău);
- exercitarea obligațiilor de serviciu în stare de ebrietate (SV 82, s. Pocșești, r. Orhei);
- asistarea alegătorului la aplicarea ștampilei „Votat” în buletinul de vot (SV 92, mun. Chișinău);
- subsemnarea contestației unui observator de către membrii BESV (SV 9, s. Cobîlea, r. Șoldănești);

- refuzul de a semna procesul verbal de totalizare a voturilor (SV 14, s. Cușmirca, r. Șoldănești).

Au fost înregistrate 22 cazuri de comercializare a băuturilor alcoolice aflate în raza secțiilor de votare în 12 circumscripții electorale (SV 58, s. Elizaveta, r. Bălți; SV 1 și 3, or. Soroca; SV 17, s. Baxani, r. Soroca; SV 4, or. Basarabeasca; SV 26, s. Hârbovăț, r. Anenii Noi; SV 119, 120, mun. Chișinău; SV 14, 16, s. Costești, r. Ialoveni; SV 45, s. Voinova, r. Strășeni; SV 35, s. Sârcova, r. Rezina; SV 19, s. Baurci, SV 18, s. Chircăieștii Noi, SV 8 și 9, s. Căinari, SV 36, s. Constantinovca, SV 26, s. Coșcalia, r. Căușeni; SV 4, s. Alcedar, r. Șoldănești; SV 13, s. Albota de Sus, r. Taraclia; SV 70, s. Vertiujeni, SV 42, s. Japca, r. Florești). De asemenea, în s. Baxani, r. Soroca, lângă magazinul din preajma SV 17 dormeau un grup de persoane aflate în stare de ebrietate.

CALITATEA LISTELOR ELECTORALE

Conform art.39 alin. 1 al Codului Electoral, listele electorale, întocmite în baza Registrului de stat al alegătorilor, sunt liste ce cuprind toți cetățenii cu drept de vot care domiciliază ori își au reședința pe teritoriul unei secții de votare.

S-a depistat la 2 SV (SV 299, c. Stăuceni, mun. Chișinău și SV 4, or. Comrat) întocmirea deficientă (greșită) a listelor electorale prin includerea persoanelor străine la domiciliul unor alegători.

PROCESUL VOTĂRII

Votarea în baza documentelor necorespunzătoare

Conform art.53 alin.3 lit. a) al Codului Electoral, votarea pe teritoriului RM se realizează în baza buletinului de identitate cu fișa de însoțire care confirmă domiciliul sau reședința alegătorului pe teritoriul secției de votare.

Observatorii Promo-LEX au constatat nereguli în 8 SV, unde s-a admis votarea în baza documentelor necorespunzătoare:

- la 5 SV (SV 92, 164, 189, mun. Chișinău; SV 23, s. Dușmani, r. Glodeni; SV 6, or. Strășeni) mai mulți alegători au votat în lipsa fișei de însoțire la buletinul de identitate;
- la SV 23, s. Dușmani, r. Glodeni, un alegător a votat fără fișa de însoțire a buletinului de identitate;
- la SV 3, or. Căușeni, un alegător a votat în baza fișei de însoțire laminate, fiindu-i aplicate ștampila „Alegeri 28 iunie 2015” pe aceasta;
- la SV 1, or. Nisporeni, un alegător a votat în baza copiei buletinului de identitate;
- la SV 75, mun. Chișinău, un alegător a votat cu buletinul de identitate expirat.

Votarea ilegală

Conform p.1 a hotărârii CEC nr. 3514 din 23.06.2015 cu privire la particularitățile votării în cadrul celui de-al doilea tur al alegerilor locale generale din 28 iunie 2015, alegătorii care, în perioada dintre primul și cel de-al doilea tur al alegerilor locale generale, și-au schimbat domiciliul/reședința, vor putea vota în baza aceluiași liste electorale, în secțiile de votare conform înregistrării domiciliului/reședinței existente la data de 14 iunie 2015.

Contrar prevederilor normative, s-au constatat 5 cazuri de votare ilegală a alegătorilor în 4 SV. Astfel, a fost permisă votarea pentru alegătorii care și-au modificat reședința după 14 iunie 2015 la 4 SV, unde au fost sesizați câte un astfel de alegător (SV 47, s. Mingir, r. Hâncești; SV 3, or. Hâncești; SV 3, or. Briceni) și la SV 15, s. Ciuciulea, r. Glodeni, la 2 alegători

Neaplicarea ștampilei „Votat” în fișa de însoțire a buletinului de identitate

La SV 189 și 248, mun. Chișinău, la câte un alegător nu a fost aplicată ștampila „Alegeri 28.06.2015” în fișa de însoțire a buletinului de identitate.

Intrarea a mai multor persoane în cabinele de vot

Conform art.54 alin.1 Codului Electoral, buletinul de vot se completează de către alegător numai în cabina pentru vot secret. Alegătorul care nu este în stare să completeze de sine stătător buletinul are dreptul să invite în cabină o altă persoană, cu excepția membrilor biroului secției de votare, reprezentanții concurenților electorali și a persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale. Aceste cazuri vor fi consemnate aparte în raportul biroului electoral al secției de votare.

Astfel, contrar prevederilor legale, la SV 153, mun. Chișinău, doi alegători au votat într-o cabina de vot.

Încălcarea principiului votului secret

Conform art.6 al Codului Electoral, votarea la alegeri și/sau referendum este secretă, excluzându-se astfel posibilitatea influențării voinței alegătorului. Conform art.54 alin.1 Codului Electoral, buletinul de vot se completează de către alegător numai în cabina pentru vot secret. Alegătorul care nu este în stare să completeze de sine stătător buletinul are dreptul să invite în cabină o altă persoană, cu excepția membrilor biroului secției de votare, reprezentanții concurenților electorali și a persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale. Aceste cazuri vor fi consemnate aparte în raportul biroului electoral al secției de votare.

Potrivit observatorilor Promo-LEX au fost înregistrate următoarele încălcări:

- în 2 SV (SV 99, mun. Chișinău și SV 12, or. Comrat) s-au înregistrat cazuri de fotografierea a buletinelor de vot;
- la SV 12, or. Comrat, un alegător a arătat tuturor buletinul său de vot, ulterior acesta fiind anulat;
- în 4 SV (SV 4, or. Florești; SV 46, s. Napadova, SV 25, s. Cunicea, r. Florești; SV 4, s. Alcedar, r. Șoldănești) după ce și-a exercitat votul, alegătorii au arătat tuturor buletinul de vot, iar apoi le-au introdus în urna de vot.

Anularea buletinelor de vot

Au fost înregistrate 3 cazuri de anulare a buletinelor de vot în 2 SV:

- la SV 99, mun. Chișinău, un alegător a rupt buletinul de vot în jumătate și a vrut să-l introducă în urnă. Președintele BESV a anulat buletinul de vot și, după ce i-a explicat alegătorului cum să aplice ștampila, i-a eliberat un alt buletin de vot pentru ca aceste să-și exercite dreptul;
- la SV 12, or. Comrat, unui alegător care a fotografiat buletinul de vot, iar altui care a arătat tuturor buletinul său de vot, le-au fost anulate buletinele și eliberate altele în loc.

Colectarea frauduloasă a buletinelor de vot

La SV 9, s. Oxentea, r. Dubăsari, doi simpatizanți ai candidatului PDM la funcția de primar, Leca Valerii, au adunat fraudulos minim 3 buletine de identitate ale unor persoane în etate din localitate. Acestora fiindu-le promis că vor avea posibilitatea să voteze la locul aflării.

Scoaterea buletinului de vot din secția de votare

Potrivit art.49 alin.4 al Codului Contravențional, scoaterea din localul secției de votare a buletinului de vot înmănat pentru votare se sancționează.

Observatorii Promo-LEX au raportat 2 cazuri de scoatere a buletinelor de vot din incinta SV:

- la SV 56, s. Piatra, r. Orhei, 2 membri BESV au scos afară buletinele de vot pentru un alegător cu dizabilități locomotorii, iar alegătorul a votat afară cu suportul unui însoțitor, care ulterior a introdus buletinele în urna de vot;
- la SV 2, or. Comrat, un alegător, căruia nu i s-a permis să voteze în baza „formei nr. 9”, care era expirată din 2014, a sustras un buletin de vot. După aceasta el a strigat „Eu sunt pentru Dudoglo” și a fugit din SV. La intervenția poliției cetățeanul a fost reținut, iar buletinul de vot recuperat.

Securizarea ștampilelor electorale

La SV 18, s. Andrușul de Sus, r. Cahul, membrii Biroul au decis, prin vot, că ștampilele „Votat” trebuie să fie amplasate pe masa membrilor biroului și să fie eliberate alegătorilor odată cu eliberarea buletinelor de vot.

Prezența în incinta SV persoanelor neautorizate

Conform art.55 alin.8 al Codului electoral, nici o altă persoană nu poate rămâne în incinta secției de votare mai mult timp decât este necesar pentru votare.

Au fost constatate 6 cazuri de aflare a persoanelor neautorizate în 5 SV:

- la SV 5, s. Coșnița, r. Dubăsari, candidatul PDM la funcția de primar, Alexandru Leșan, s-a prezentat membrilor biroului drept observator național, pretinzând că are acreditare. La solicitarea observatorilor Promo-LEX de a prezenta în mod repetat acreditarea, acesta a refuzat și a părăsit SV;
- la SV 151, mun. Chișinău, deputata PSRM, Marina Radvan, pe parcursul zilei alegerilor a intrat de două ori în incinta SV, deși nu are domiciliul sau reședința în raza secției de votare. În prima vizită, deputata s-a aflat 10 minute în SV, iar la a doua vizită s-a înregistrat în registrul observatorilor în calitate de deputat;
- la SV 11, or. Comrat, un cetățean necunoscut s-a aflat timp de o oră în SV, manifestând un comportament violent;
- la SV 60, s. Ivanovca, r. Florești, polițistul de sector s-a aflat în incinta SV;
- la SV 16, s. Beștemac, r. Leova, procesul de votare a fost monitorizat de către observatorii concurenților electorali, care au ieșit din cursa electorală (PLDM și PSRM).

Incidente

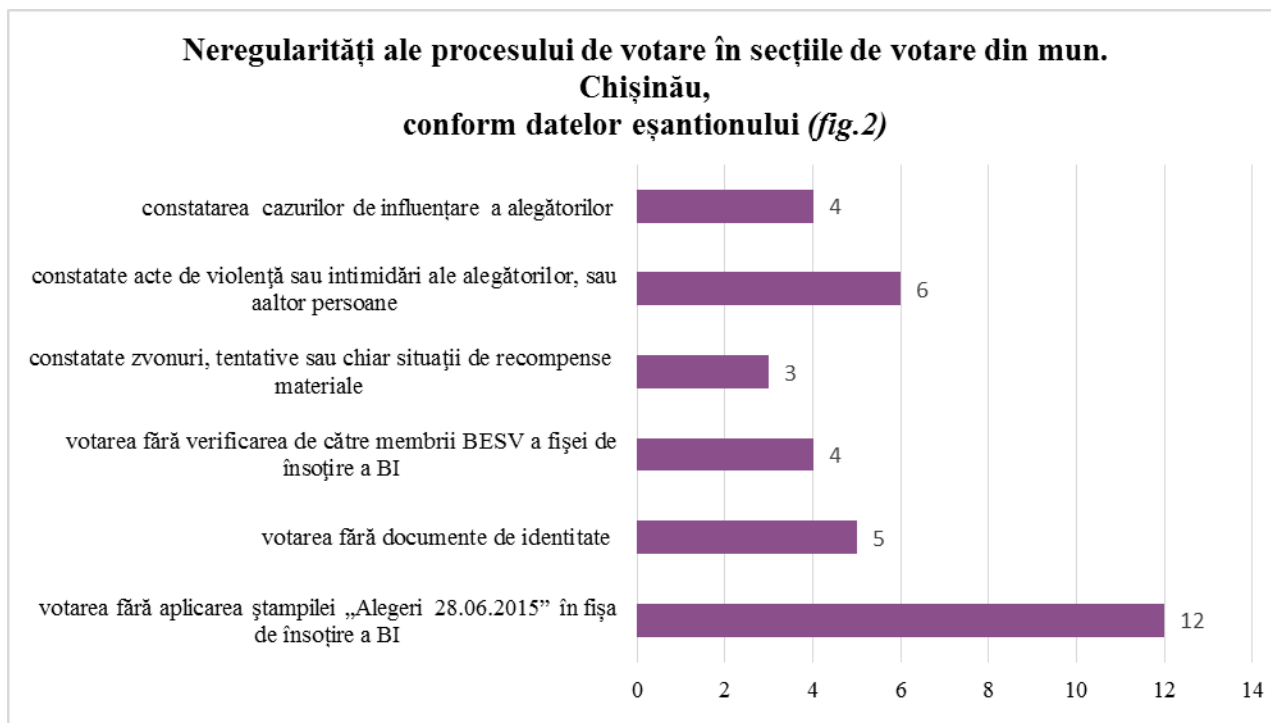
În ziua votării au fost înregistrate 4 incidente:

- la SV 13, s. Cotova, r. Drochia, inscripția cu informația despre SV a fost ruptă în dimineața zilei de vot;
- la SV 308, s. Ghidighici, mun. Chișinău, consilier local din partea PL, Vadim Boșcăneanu, a adus 4 certificate medicale în baza cărora urmau să voteze unii cetățeni. La întrebarea unui locuitor privind motivul depunerii certificatelor medicale, acesta l-a agresat fizic. Cazul este investigat de poliție;
- în SV 4, or. Comrat, un alegător a rupt buletinul de vot și a provocat un scandal în SV, în momentul în care a depistat în lista electorală prezența a 2 persoane cu viză de domiciliu la adresa unde locuiește. A fost chemată poliția, iar procesul de votare a fost întrerupt timp de 7 minute. Ulterior, un alt alegător a provocat un nou scandal din același motiv;
- în SV 10, s. Bocani, r. Fălești, observatorul din partea PPPN, Țurcanu Vladimir, s-a aflat la intrare în secția de votare timp de o oră, interzicând accesul în SV a alegătorilor care nu trăiesc

în sat, dar au viză de reședință în localitate. Incidentul a fost soluționat după intervenția polițistul de sector.

DEZINFORMARE

La SV 7, or. Otaci, r. Ocnîța, un fost candidat la funcția de primar, Liudmila Goncear, a adus 2 persoane pe care le-a prezentat ca fiind reprezentanții postului TVC 21, deși pe microfon scria TSN. Aceste persoane realizau un reportaj precum că la SV sunt înregistrate cazuri de corupere a alegătorilor. De asemenea, alte 3 persoane, care susțineau că sunt reprezentanți ai mass-media (deși nu au prezentat legitimațiile), realizau un interviu cu un cetățean care vorbea despre cazuri de corupere a alegătorilor și alte incidente grave. Observatorul Promo-LEX, prezent la fața locului, a infirmat aceste zvonuri.

ACTIVITATEA CONCURRENTILOR ELECTORALI ÎN ZIUA ALEGERILOR

Agitație electorală în ziua votării

Conform art.47 alin.8 Codului Electoral, în ziua alegerilor și în ziua precedentă alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală.

Observatorii Promo-LEX au depistat 12 cazuri de agitație electorală în ziua votării:

- reprezentanții PLDM au făcut agitație electorală în apropiere de SV 7, or. Cimișlia; SV 35, s. Sircova, r. Rezina; SV 34, s. Speia, r. Anenii Noi;
- reprezentanții PPPN au făcut agitație electorală în apropiere de SV 25, r. Orhei;
- reprezentanții PDM au făcut agitație electorală în apropiere de SV 36, s. Florițoaia Veche, r. Ungheni;
- reprezentanții PCRM au făcut agitație electorală în apropiere de SV 19, s. Cairaclia, r. Taraclia;

- reprezentanții PL au făcut agitație electorală în Piața Marii Adunări Naționale. În cadrul manifestației privind comemorarea zilei ocupației sovietice, un simpatizant PL a ținut drapelul partidului. De asemenea, în apropiere de SV 17, s. Ciucur Mingir, r. Cimișlia;
- reprezentanții PSRM au făcut agitație electorală în apropiere de SV 147 și 253, or. Codru, mun. Chișinău;
- unii cetățenii au făcut agitație electorală în apropiere de SV 3, or. Basarabeasca și SV 58, s. Bocșa, r. Fălești, în favoarea PPPN, iar la SV 58, s. Elizaveta, mun. Bălți, alegătorii, care stăteau în rând la cabinetele de vot, discutau despre opțiunile lor electorale.

Amplasarea publicității electorale în nemijlocita apropiere de SV

Conform p. 14 al Regulamentului CEC privind modalitatea plasării publicității electorale și de promovare politică pe panourile publicitare, se interzice amplasare afișelor electorale la o distanță de 100 m față de sediile SV.

Observatorii Promo-LEX au raportat 14 cazuri de amplasare a publicității electorale în apropiere de SV pentru următorii concurenți electorali:

- PSRM (SV 253, 239 și 310, mun. Chișinău; SV 4, or. Căușeni);
- PDM (SV 5, or. Căușeni; SV 58, s. Elizaveta, mun. Bălți; SV 26 și 25, s. Hârbovăț, r. Anenii Noi; SV 43, s. Grigorauca, r. Sângerei);
- BE PPEM (SV 27, s. Copăceni, r. Sângerei);
- PCRM și PLDM (SV 12, s. Albina, r. Cimișlia);
- PPPN (SV 2, or. Basarabeasca);
- PNL (SV 26 și 25, s. Hârbovăț, r. Anenii Noi).

Transportarea organizată al alegătorilor

În 10 circumscripții electorale au fost raportate cel puțin 23 cazuri de transportare organizată a alegătorilor (vezi tabelul 1):

Tabel 1.

CE	Numele persoanei/ funcția/organizația	mijlocul de transport	Nr. turelor (t/ persoanelor p.)	locul evenimentului
		K PW 244	1 t.	SV 276, s. Bubuieci, mun. Chișinău
		K PW 244	2 t.	SV 280, s. Bubuieci, mun. Chișinău
		Chevrolet C QW 796	3 t.	SV 284, s. Bubuieci, mun. Chișinău
		autobuz H 2361 BH	15 p.	SV 308, s. Ghidighici mun. Chișinău
		microbuz Volkswagen CM AJ 215	cel puțin 2 p.	SV 37, s. Mihailovca, r. Cimișlia
		Toyota KA 55 NPZ	12 p.	SV 3, mun. Comrat, UTAG
		Opel GE AC 565	12 p.	SV 3, mun. Comrat, UTAG
		Vaz GE GH 428	8 p.	SV 11, mun. Comrat, UTAG
		Volkssswagen CMAJ 215	2 p.	SV 37, s. Mihailovca, r. Cimișlia
CI Nicolae		Vaz CO AO 201	9 p.	SV 11, mun. Comrat, UTAG
Dudoglo		microbuz Mercedes GE AO 877	20 p.	SV 11, mun. Comrat, UTAG
PCRM	candidatul la funcția de primar, Galina Lachi	CMX 833		SV 20, s. Rediul Mare, r. Dondușeni
PDM		Ford Mondeo A726 SO		SV 26, s. Coșcalia r. Căușeni
PDM	Ion Borta	II BM 484		SV 14 și 16, s. Costești, r. Ialoveni
PDM	candidatul la funcția de primar, Aliona Cuiban, s. Ghinduleni	P 551 CB (Râbnița)	4 p	BEDP, or. Rezina

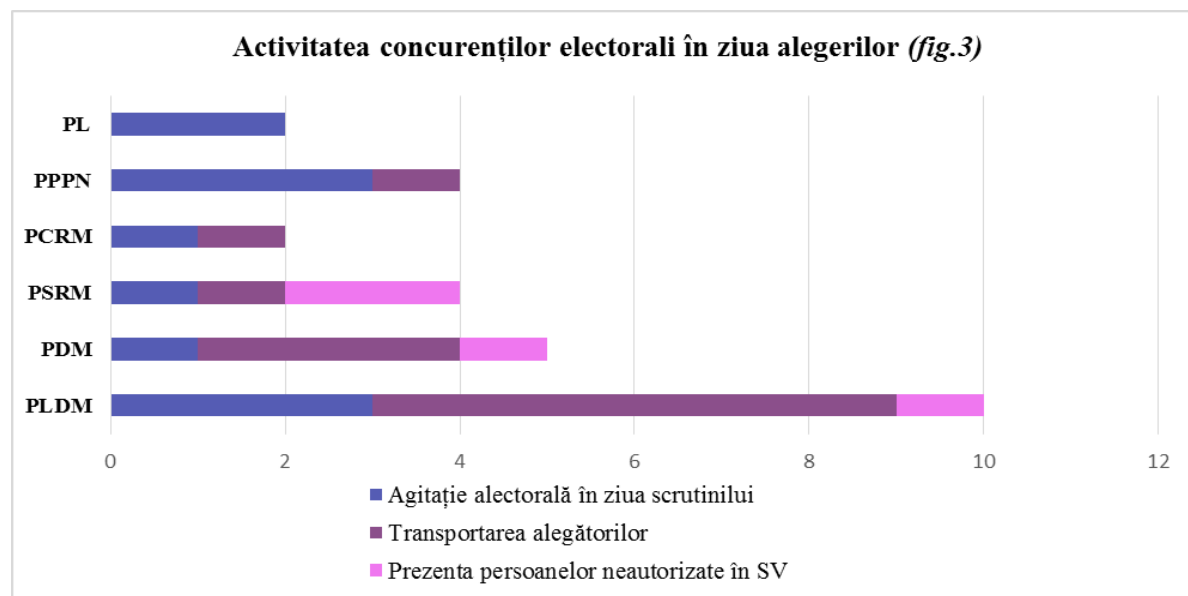
PLDM	candidatul la funcția de primar, Alexei Coadă	Microbuz Mercedes Sprinter SD AE 775,	50 p.	SV 14, s. Cușmirca, r. Șoldănești
		VAZ SD AA 460,		
		Niva SD AF 973,		
		Niva SR BD 335, Volkswagen Pasat OR AH 730.		
PLDM	ruda candidatului la funcția de primar Sergiu Ceban			SV 46, s. Napadova, r. Florești
PP PN	candidatul la funcția de primar, Valentina Grubii	Ford Transit		SV 13, s. Codrenii Noi, r. Dondușeni
PSRM	simpatizant PSRM	Vaz BS AF 209	5 p.	SV 5, or. Basarabeasca

Coruperea alegătorilor

Conform art.181¹ alin. 1 și 2 al Codului Penal, oferirea sau darea de bani, bunuri, servicii ori alte foloase în scopul determinării alegătorului să își exercite drepturile sale într-un anumit mod în cadrul alegerilor parlamentare, locale ori în cadrul referendumului se pedepsește; În categoria bunurilor prevăzute în alin.1 sunt incluse și băuturile alcoolice, produsele din tutun și produsele alimentare.

Au fost raportate cel puțin 2 cazuri de corupere a alegătorilor, prin oferirea băuturilor alcoolice și a mijloacelor financiare.

- la SV 35, s. Drăgușeni, r. Șoldănești, Nica Ion, ruda cu candidatului PDM la funcția de primar, Rapdau Petru, i-a dat 100 de lei unui cetățean pentru ca acesta să-și poată achita datoriile la barul din localitate. Fiind chemat la fața locului, polițistul de sector a constatat acest fapt, însă nu a fost calificat drept caz de cumpărare de voturi;
- la SV 26, s. Coșcalia, r. Căușeni, la 20 m de SV, în magazinul alimentar, se ofereau gratis băuturi alcoolice pentru cei care au votat.

ACTIVITATEA OBSERVATORILOR

Încălări de procedură din partea observatorilor și reprezentanților cu drept de vot consultativ

Conform Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, calitatea de observator este incompatibilă cu cea de candidat în alegeri, membru al organului

electoral și reprezentant al concurentului electoral. Observatorii sunt obligați să fie imparțiali și să nu-și exprime părerile personale sau preferințele vizavi de anumiți concurenți electorali/participanți la referendum sau privind unele probleme ce apar în procesul alegerilor.

S-a raportat 3 cazuri de încălcări a legislației din partea observatorilor:

- la SV 84, mun. Chișinău, observatorul PSRM a ajutat un alegător în etate să voteze;
- la SV 58, s. Elizaveta, mun. Bălți, observatorul PCRМ și reprezentantul PCRМ (de profesie asistenți sociali) au purtat discuții cu persoanele în etate;
- la SV 75, s. Butuceni, r. Orhei, reprezentantul PPPN s-a aflat timp de o oră în SV în stare de ebrietate.

Intimidarea observatorilor

S-a depistat 3 cazuri de lezare a drepturilor observatorilor:

- la SV 26, s. Coșcalia, r. Căușeni, un automobil (nr. de înmatriculare CS AR 423) a urmărit în permanență echipa mobilă Promo-LEX;
- la SV 6, or. Cimișlia, observatorului Promo-LEX i s-a interzis accesul în incinta SV pe motiv că în aceasta se poate afla doar observatorul care a fost și în primul tur de scrutin;
- la SV 25, s. Cunicea, r. Florești, președintele BESV a refuzat să ofere observatorului Promo-LEX informația despre prezența la vot în SV respectivă, pe motiv că nu a notat-o după ce a raportat-o la CEC.

Situația din s. Topala, r. Cimișlia

În apropierea SV 44, s. Topala, r. Cimișlia circa 30 de persoane au blocat intrarea în SV și au protestat pe motiv că persoane străine ar încerca să voteze în localitate. Protestatarii au fost, totodată, indignați de prezența unui număr mare de polițiști în localitate, care au fost mobilizați să mențină ordinea și să asigure accesul liber în secția de votare.

Până la ora 18:00, pe lista suplimentară au votat 45 persoane. Toate aceste persoane nu domiciliază în s. Topala, ci au viza de reședință în localitate obținută la sfârșitul lunii mai, începutul lunii iunie.

La SV, președintele CECE II s-a aflat timp de o oră și a discutat cu protestatarii. La fel, au fost prezenți reprezentanții concurenților PDM, PLDM și BEPPEM.

CONTESTAȚII

Observatorii Promo-LEX au înregistrat următoarele cazuri:

- la SV 11, or. Comrat, au fost depuse 6 contestații (5 din ele sunt depuse de reprezentantul CI, Nicolai Dudoglo, împotriva reprezentantului și observatorului din partea PPPN, Serghei Anastasov și una împotriva Președintelui BESV pentru că acesta nu a oferit informației observatorului din partea PPPN);
- la CECEM, mun. Chișinău, au fost depuse două contestații de către PSRM, prin care s-a solicitat excluderea unui membru din BESV 57, pe motiv că nu a atins majoratul, precum și a unui membru din CECE 1/1, or. Codru, pe motiv de afinitate cu unul din concurenții electorali;
- la SV 12, s. Cimișeni, r. Criuleni, au fost depuse 6 contestații. 3 contestații (care au fost respinse drept nefondate) au fost depuse de către reprezentanții PCRМ și PLDM, pe motivul filmării procesului electoral alegerilor de către un jurnalist de la postul Euro TV. Altele 3 contestații au

fost depuse de către candidatul PLDM, Ion Slisarenco, pe motiv de transportare organizată a alegătorilor și cumpărarea voturilor;

- la CECE de nivelul II din r. Basarabeasca au fost depuse două contestații de către candidații PPPN și PSRM la funcția de primar al or. Basarabeasca, care se învinuiesc reciproc de agitație electorală desfășurată în apropierea SV 5, din aceeași localitate;
- la SV 31, s. Cășlița Prut, r. Cahul, candidatul BEPPEM la funcția de primar, Moraru Dumitru, a depus o contestație, prin care a cerut anularea înregistrării observatorului PDM, deoarece acesta a fost înregistrat cu încălcarea procedurii. Președintele BESV a refuzat înregistrarea contestației în cauză;
- la CECE, s. Vorniceni, r. Strășeni, Căpățină Vladislav, reprezentantul candidatului PL la funcția de primar, a depus o contestație la organul electoral, solicitând intervenția acestuia pentru stoparea transportării alegătorilor de către cetățeanul Tutunaru Ion. Contestația nu a fost examinată din cauza lipsei probelor;
- la SV 2, or. Nisporeni, observatorul PL, Ciobanu Andrei, a depus contestația cu privire la anularea voturilor alegătorilor, care au votat la locul aflării. Motivul contestației a fost falsificarea semnăturilor alegătorilor. Contestația a fost respinsă ca fiind depusă de persoane neautorizate și lipsa probelor pe faptele invocate.
- la SV 9, s. Cobâlea, r. Șoldănești, a fost depusă contestația observatorului PDM, Badicu Tatiana, cu privire la anularea voturilor din urna mobilă. În automobilul în care se afla echipa mobilă, au urcat 2 persoane neautorizate, aceștia fiind consilierii PLDM, Gorn Dina și Plămădeală Sergiu. Acest fapt a fost filmat de către observatorul PDM;
- la SV 44, s. Topala, r. Cimișlia, s-au înregistrat 5 contestații din partea reprezentanților BEPPEM, PL ȘI PLDM, care au fost redirecționate către CECE II. Contestațiile vizau cazuri de votare cu buletinul expirat, votarea de către persoane fără viză de domiciliu sau reședință în localitate, încălcarea secretului votului de către membrii BESV.

ÎNCĂLCAREA DREPTURILOR DE AUTOR ȘI CONEXE

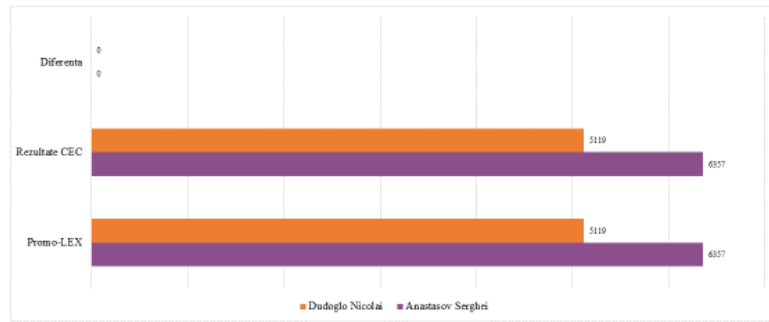
S-a constatat difuzarea pe rețele de socializare de către grupul „Moldova Yesterday” a unor secvențe din spoturile video produse de Asociația Promo-LEX, în cadrul Campaniei „IEȘI la VOT”.

NUMĂRAREA PARALELĂ A VOTURILOR ÎN ZIUA ALEGERILOR,

În cadrul efortului de monitorizare a alegerilor locale generale, Asociația Promo-LEX a realizat numărarea în Paralel a Voturilor (PVT) în mun. Chișinău și Comrat. Procedura a fost realizată în cele 308 de secții de votare din mun. Chișinău și 12 SV din mun. Comrat. Pe lângă numărarea în paralel a voturilor pentru funcția de primar, observatorii Promo-LEX au răspuns la o serie de întrebări privind calitatea întocmirii proceselor verbale.

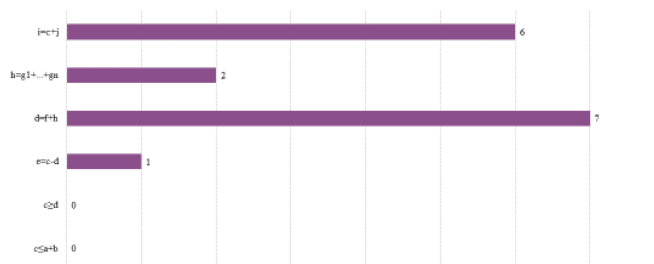
În mun. Comrat funcționarii electorali au respectat procedura de numărare a voturilor și întocmirea rapoartelor privind rezultatele numărării conform Regulamentului cu privire la activitatea biroului electoral al secției de votare. Drept rezultat nu au fost înregistrate diferențe de voturi între rezultatele Asociației Promo-LEX și CEC. Vezi fig. 4.

Numărarea voturilor, mun. Comrat, turul II (fig.4)

În mun. Chișinău au fost înregistrate încălcări în procedurile de numărare a voturilor și în întocmirea formularelor de raportare. Astfel din 308 SV în 61 cazuri a fost încălcată procedura de numărare a voturilor, mai multe de un membru al BESV prezenta buletinele de vot participanților la numărare.

Tipuri de erori în procesele verbale, turul II, mun. Chișinău (fig.5)

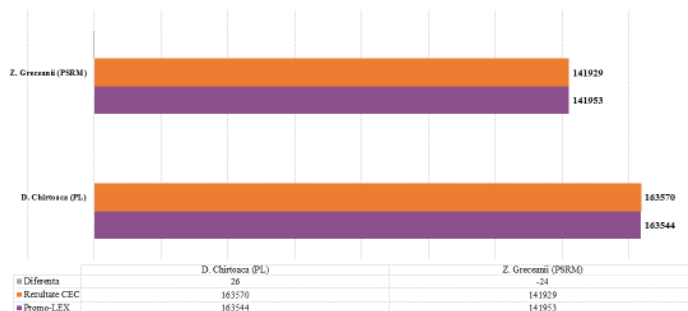
Din cele 308 de procese verbale colectate 13 au conținut erori la nivelul controalelor logice determinate de formulele de calcul definite de CEC. Vezi fig.5

În 6 cazuri a fost comisă eroare la formula de calcul la lit.

- i) numărul buletinelor de vot primite de BESV;
- în 4 cazuri - la lit. h) numărul total de voturi valabil exprimate;
- în 7 cazuri – la lit. d) numărul de alegători care au participat la votare;
- în 1 caz – la lit. e) cifra ce reflectă diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare.

Astfel, din cele menționate mai sus, în mun. Chișinău au fost înregistrate deferențe de voturi în calculele Asociației Promo-LEX și cele ale CEC. La concurrentul D.Chirtoacă – 26 voturi și la Z. Greceanîi – 24 voturi. Vezi fig. 6.

Numărarea voturilor mun. Chișinău, turul II (fig.6)

Datele furnizate de cei 320 de observatori statici, care au monitorizat desfășurarea calitativă a procesului electoral în ziua scrutinului au fost colectate sistematic, telefonic, prin formulare standardizate.

Observatorii Promo-LEX, prezenți la 100% secții din municipiile Chișinău și Comrat, au completat formularele standardizate de observare, care au permis codificarea și transmiterea rapidă a constatărilor spre Centrul comun de colectare și analiză Promo-LEX.

În cadrul procesului de numărare în paralel a voturilor datele din procesele verbale oficiale au fost stocate într-o bază de date. Promo-LEX dispune de un sistem electronic specializat de stocare și analiză a datelor care permite analiza tendințelor în secțiile de votare.

Numărarea în paralel a voturilor (PVT) are scopul de a întări încrederea cetățenilor în procesul electoral, în general, și numărarea voturilor în particular.

LISTA DE ABREVIERI

alin. – aliniat

ap. – apartament

art. – articol

BE PPEM – Blocul electoral “Platforma Populară Europeană din Moldova – Iurie Leancă”

BEDP – Biroul de Evidență și Documentare a Populației

BESV – biroul electoral al secției de votare

CE – circumscripții electorale

CEC – Comisia Electorală Centrală

CECE – Consiliul electoral de circumscripție electorală

CEM – Consiliul electoral municipal

CI – candidat independent

Fig. – figura

IDNP – Număr de identificare de stat a persoanei fizice

mun. – municipiu

nr. – număr

or. – oraș

p. – punct

PCRM – Partidul Comuniștilor din Republica Moldova

PDM – Partidul Democrat din Moldova

PL – Partidul Liberal

PLDM – Partidul Liberal Democrat din Moldova

PNL – Partidul Național Liberal

PPPN – Partidul Politic Partidul Nostru

PSRM – Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”

PVT – Numărarea în paralel a voturilor

r. – raion

RM – Republica Moldova

RSA – Registrul de Stat al Alegătorilor

s. – sat

str. – stradă

SV – secții de votare

UTAG – Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia